

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Лилия Илиева, член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ в професионално направление 2.1. Филология, научна специалност *Германски езици (Английски език – историческа граматика)*, обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ. бр. 81 от 10.10. 2017 г.

Единствен кандидат в конкурса е гл. ас. д-р Яна Валентинова Чанкова. Д-р Яна Чанкова е германист с широка, но и задълбочена подготовка както в областта на историческата граматика на английския език, така и в теорията на лингвистиката, ориентирана към теоретичната рамка на генеративната граматика, във варианта, известен като минималистичен синтаксис. Тя е пионер на исландистиката у нас не само като езиковед, но и като преводач от староисландски.

1. Кандидатката е представила за участие в конкурса монографичен труд под заглавие „Аспекти на теорията на скрамблинга“ („Aspects of the Theory of Scrambling“), издадена през 2016 г. в Академичното издателство „Неофит Рилски“ в Благоевград. Също така е представила и 11 статии.

Отбелязани са и два превода от староисландски на поеми от „Старата Еда“ (съвместно с Айгир Сверисон).

Допълнително е дадена информация за монографичния труд „Развитие на категорията перфект в стандартния английски език“. Благоевград, Университетско издателство „Неофит Рилски“, 2014, който е преработка на докторската дисертация на кандидатката за учебни цели. Както се вижда, резултатите от предишните научни изследвания на

кандидатката са намерили приложение в практическата ѝ работа като преподавател в ЮЗУ по редица лингвистични дисциплини, преимуществено свързани с историята на английския език.

2. Научни и практическите резултати и приноси. Представеният основен труд е ориентиран към разпространено в много езици словоредно явление, характерно както за староанглийския, така и за староисландския език, което, в рамките на теорията, която следва д-р Чанкова, се нарича *скрамблинг*. Става дума за отклонение от „нормалния“ за конкретен език словоред, което се описва с правилото за трансформация „Движи α “, при което допълнения и адюнкти се местят. Така схващано, явлението включва в себе си операцията „преместване на обекта“ като свой частен случай.

Авторката свързва изместването вляво на обекти и адюнкти както в староанглийския, така и в староисландския език, с прагматиката и семантиката

Внимателно е разработен например разделът за глаголните конструкции с два обекта, където, за да докаже какъв е „нормалният“ словоред в старите езици, д-р Чанкова е взела предвид и данни от изследванията по лингвистична типология. Така авторката убедително се аргументира, че основната подредба е *Глагол - Непряко допълнение - Пряко допълнение*.

3. Оценка на научните резултати и приноси. Д-р Яна Чанкова има принос в езикознанието като един от езиковедите, които работят върху словоредните явления - един от най-трудните обекти за изследвания върху езика, които придобиват особено значение с развоя на генеративната граматика. За германистиката авторката допринася по-специално със специфичния обект на своето изследване: съпоставяне на данни от два стари германски езика, единият от които е староисландският - език с голямо

значение за индоевропеистиката и за лингвистиката като цялост (напомням, че върху данни от него е изградена теорията на лексико-статистическия метод на Морис Суодеш). За българската наука новост е излагането и прилагането на теорията на скрамблинга, която би могла да се използва и за изследване на синтетичния старобългарски език, а също и за съвременния български език, който, макар да се е развил към анализъм, е запазил голяма словоредна свобода. Нейните изследвания обогатяват съществуващи знания по съществен начин.

Специално държа да отбележа голямото културно значение на преводното дело на д-р Чанкова, която за първи път представи, в сътрудничество с Айгир Сверисон, поеми от „Старата Еда“ - безценен паметник на исландското фолклорно наследство.

4. Критични бележки и препоръки. Представената продукция се отличава със своята зрялост и висок професионализъм, както и с методологичната си кохерентност. Единственото, което бих препоръчала, е едно по-широко ориентиране към типологичната страна на явленията, в рамки, които няма да доведат до методологически еkleктизъм.

5. Заключение. Като имам предвид съществените достойнства на представената научна продукция на кандидатката, голямото културно значение на преводното ѝ дело, както и богатия ѝ преподавателски опит в ЮЗУ „Неофит Рилски“, с пълно убеждение препоръчвам на почитаемото научно жури да избере д-р Яна Валентинова Чанкова за доцент.

3 февруари 2018,

БЛАГОЕВГРАД

Член на журито:

(Проф. д-р Лилия Илиева)